

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

בג"ץ 09/

בעניין:

1. _____ **נבאבטה, ת"ז** _____
תושבת ירושלים המזרחית
2. _____ **נבאבטה, ת"ז** _____
תושב ירושלים המזרחית
3. _____ **נבאבטה, ת"ז** _____
קטינה, באמצעות הוריה, העותרים 1 ו-2
4. _____ **נבאבטה, ת"ז** _____
קטיין, באמצעות הוריו, העותרים 1 ו-2
5. **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר**
ע"י ב"כ עוה"ד עידו בלום (מ"ר 44538) ו/או עביר ג'ובראן-
דקואר (מ"ר 44346) ו/או יותם בן הלל (מ"ר 35418) ו/או חוה
מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או
נרית היים (מ"ר 48783) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או
ליאורה בכור (מ"ר 50217)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

אלוף פיקוד הדרום

המשיב

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם, מדוע לא יתיר לעותרים 1-4 להיכנס לרצועת עזה, לשם השתתפותם בחתונותיהן של שתי אחיותיה של העותרת 1. החתונה הראשונה תיערך ביום 1.7.09 והחתונה השנייה תיערך ביום 16.7.09.

בקשה לקביעת דיון דחוף

בית-המשפט מתבקש לקבוע דיון דחוף לשמיעת העתירה, נוכח מועד האירוע הקרוב ונוכח השתהותו הממושכת של המשיב, מזה שבועות רבים, בטיפול בבקשתם של העותרים.

כאמור, החתונה הראשונה תיערך ביום 1.7.09. על כן, על העותרים להיכנס לרצועת עזה **ביום 30.6.09.**

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותרת 1 (להלן: **העותרת**) היא תושבת ירושלים המזרחית. העותר 2 הוא בעלה והעותרים 3 ו-4 הם ילדיהם הקטנים: העותרת 3, _____, היא פעוטה בת שנתיים; העותר 4, _____, הוא תינוק בן חודשיים.
2. שתי אחיותיה של העותרת הן תושבות הרשות הפלסטינית, המתגוררות ברצועת עזה. טקסי החתונה של שתיהן ייערכו במהלך חודש יולי הקרוב:
 חתונתה של גב' _____ והבה (ת"ז _____) תיערך ביום **1.7.09**.
- חתונתה של גב' _____ והבה (ת"ז _____), תיערך שבועיים לאחר מכן, ביום **16.7.09**.
 (יצוין, כי החתונה הייתה אמורה להתקיים בסוף חודש דצמבר האחרון, אולם בני הזוג נאלצו לדחותה בשל המלחמה ברצועה).
- העתקים מחוזה הנישואין של גב' _____ והבה, וכן מההזמנה לחתונתה, מצורפים ומסומנים **ע/1 ו-ע/2**.
- העתקים מחוזה הנישואין של גב' _____ והבה, וכן מההזמנה לחתונתה, מצורפים ומסומנים **ע/3 ו-ע/4**.
3. העותרת 5 (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**), היא עמותה לזכויות אדם שמושבה בירושלים, העוסקת, בין היתר, בעניינם של ישראלים המבקשים לבקר את משפחותיהם ברצועת עזה.
4. המשיב, אלוף פיקוד הדרום, מוסמך לאשר כניסת ישראלים לשטחי הרצועה, מטעם מדינת ישראל, השולטת בגבולותיה של רצועת עזה ובמעברים אליה, זה למעלה מארבעים שנה.
 בעבר החזיק המשיב בסמכות זו מכוחו של צו צבאי, אשר קבע את שטחי הרשות הפלסטינית ברצועת עזה כשטח צבאי סגור. כיום מפעיל המשיב את אותה סמכות בהתאם לפרשנותו לסעיף 24 לחוק ליישום תוכנית ההתנתקות, התשס"ה-2005.

כניסת ישראלים לרצועת עזה

5. עיקר מדיניות המשיב באשר לכניסת ישראלים לרצועת עזה הובא בתגובת המשיבים מיום 27.8.04 לעתירה שהגיש המוקד בעניין זה (בג"ץ 10043/03 **אבאג'יאן נ' מפקד כוחות צה"ל לרצועת עזה** (לא פורסם)).
- באותה עתירה התבקשו המשיבים, בדומה לעתירה זו, לאפשר כניסתו של תושב ישראל לרצועת עזה לצורך ביקור בת משפחה, תושבת הרצועה.

בפן הכללי, הודיע המשיב במסגרת אותה עתירה כי :

נוכח הרצון להתחשב, במידת האפשר, בצורכיהם של תושבי הרשות הפלסטינית, כמו גם ברצונם של אזרחי ותושבי ישראל לבקר את קרוביהם המתגוררים באזח"ע, מאפשר המשיב, אף בתקופת העימות המזוין, ובהעדר מניעה ביטחונית פרטנית, כניסתם לאזח"ע של קרובי משפחה מדרגה ראשונה המבקשים לבקר באזח"ע בשל קיומו של צורך הומניטרי חריג (**חתונה**, אירוסין, מחלה קשה, הלוויה וכיו"ב). כן מותרת, בהעדר מניעה ביטחונית פרטנית, כניסתם לאזח"ע של ישראלים הנשואים לאדם המתגורר באזח"ע (ההדגשה הוספה, ע. ב.).

6. הסדרים אלו המשיכו להתקיים לאחר ביצוע תוכנית "ההתנתקות", לאחר ההתפרצות האלימה ברצועת עזה בחודש יוני 2007, ולאחר המלחמה האחרונה ברצועה (מבצע "עופרת יצוקה").

העתק הודעת מת"ק עזה מיום 18.7.08 בדבר הקריטריונים לכניסת לישראלים לרצועה, מצורף ומסומן ע/5.

7. כאמור, גם בעת האחרונה, לאחר סיום המלחמה ברצועה, המשיך המוקד להגנת הפרט לקבל תשובות חיוביות לבקשותיהם של ישראלים לבקר את בני משפחתם ברצועה, בהתאם לקריטריונים האמורים. לעיתים ניתן ההיתר בעקבות פנייה בכתב ולעיתים רק לאחר עתירה לבית המשפט.

מיצוי ההליכים

8. ביום 30.4.09 – כחודשיים לפני מועד החתונה הראשונה – פנה המוקד להגנת הפרט למשרד ישראלים שבמנהלת התיאום והקישור ברצועת עזה (להלן: **מת"ק עזה**), בבקשה להנפיק עבור העותרים היתרי כניסה לרצועת עזה, לשם השתתפותם בשתי החתונות.

העתק פנייתו של המוקד להגנת הפרט למת"ק עזה מיום 30.4.09, מצורף ומסומן ע/6.

9. כעבור חודש ימים, משלא נתקבלה כל תשובה עניינית, פנה המוקד להגנת הפרט ביום 31.5.09 במכתב נוסף למשרד ישראלים.

העתק פנייתו של המוקד להגנת הפרט למת"ק עזה מיום 31.5.09, מצורף ומסומן ע/7.

10. מאז חלפו שבועיים נוספים. הפנייה הראשונה הוגשה כבר לפני 45 יום. מועדי החתונות הולכים ומתקרבים. אך על אף כל האמור, טרם נתקבל כל מענה ענייני, למעט תשובות טלפוניות לאקוניות כי העניין "בטיפול".

הטיעון המשפטי

חובת המשיב להשיב לפניית במהירות ראויה

11. המשיב משתהה בטיפול בבקשת העותרים. זאת, על אף חשיבות העניין והעובדה כי מדובר בבקשה העומדת באופן ברור בקריטריונים שנקבעו.

12. כלל ידוע הוא כי "החובה לפעול במהירות הראויה היא מן המושכלות הראשוניים של מינהל תקין" (י' זמיר, **הסמכות המינהלית** (כרך ב, נבו, תשנ"ו), 717).

וראו בעניין זה:

בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות נ' השר לענייני דתות**, פ"ד מח(4) 441, 451 (1994);
 בג"ץ 7198/93 **מיטראל בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר**, פ"ד מח(2) 844, 853 (1994);
 בג"ץ 5931/04 **מזורסקי נ' מדינת ישראל – משרד החינוך**, פ"ד נט(3) 769, 782 (2004);
 בג"ץ 4212/06 **Avocats Sans Frontieres נ' אלוף פיקוד דרום**, תק-על 2006(2) 4751 (2006).

13. וכבר נפסק כי כאשר מדובר בזכויות אדם מקבל מושג "הזמן הסביר" משמעות מיוחדת (בג"ץ 1999/07 **גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006**, תק-על 2007(2) 551, 569 (2007));

וכי בעניינים הנוגעים לזכויות אדם -

יש מקום לצפות להסדרה מהירה יותר של העניין [...] התמשכות פגיעה בזכויות אדם מחמירה לא פעם את היקף הפגיעה ותוצאתה עלולה להיות שחיקה של הזכות כמו גם פגיעה קשה ומתמשכת בפרט.

(בג"ץ 8060/03 **קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל**, תק-על 2006(2) 775, 780 (2006).

וראו גם: בג"ץ 10428/05 **עליוה נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, תק-על 2006(3) 1743, 1744 (2006); בג"ץ 4634/04 **רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים**, תק-על 2007(1) 1999, 2009 (2007).

14. כך, על אף החובה הכללית לפעול במהירות, על אף הנסיבות והדחיפות הברורה, משתהה המשיב באופן בלתי סביר בטיפול בעניינם של העותרים.

הזכות לחופש התנועה

15. הזכות לחופש התנועה היא הביטוי המרכזי לאוטונומיה של האדם, לבחירתו החופשית ולמימוש יכולותיו וזכויותיו. הזכות לחופש תנועה נמנית עם הנורמות של המשפט הבינלאומי המנהגי.

וראו:

בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על 2006(1) 320, פיסקה 10 (2006);
בג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(1) 1114, פיסקה 15 (2005);
בג"ץ 3914/92 לב נ' בית הדין הרבני האיזורי, תק-על 94(1) 1139, 1147 (1994).

16. הזכות לחופש התנועה היא המנוע שמניע את מארג זכויותיו של האדם, המנוע שמאפשר לאדם לממש את האוטונומיה שלו, את בחירותיו. כאשר מגבילים את חופש התנועה נפגע אותו "מנוע" וכתוצאה מכך חלק מהאפשרויות והזכויות של האדם חדלות מלהתקיים. כבודו כאדם נפגע. מכאן החשיבות הרבה המיוחסת לזכות לחופש התנועה.

17. המשיב פוגע בחופש התנועה של העותרים, בכך שהוא מאלץ אותם להמתין זמן ממושך להתרת כניסתם לרצועה. הפגיעה בחופש התנועה משמעה בענייננו פגיעה קשה במרקם חיי המשפחה של העותרת ואחיותיה שברצועה.

הזכות לחיי משפחה

18. הזכות לחיי משפחה, הכוללת את הזכות של הורים וילדים, סבים ונכדים ואחים לשמור על קשריהם המשפחתיים, היא זכות מוכרת במשפט הישראלי ובמשפט הבינלאומי. כנגד זכות זו מוטלת על המשיב החובה לכבד את התא המשפחתי.

19. זכותם של העותרים להשתתף בשמחת החתונה של בני משפחתם הקרובים, מהווה חלק בלתי נפרד מזכותם לחיי משפחה.

כדברי כב' השופטת פרוקצ'יה:

הציפייה של כל אדם לקחת חלק באירועים בעלי משמעות מיוחדת בחייהם ובמותם של קרובי משפחתו היא טבעית, ומובנת מאליה. ההשתתפות באירועי שמחה כבאירועי אבל של בני משפחה קרובים היא חלק ממימוש הציפייה של האדם לחיי משפחה, בין בהיקפה הגרעיני, ובין בהיקפה הרחב.

(רע"ב 844/07 רביזדה נ' שירות בתי הסוהר, תק-על 2007(1) 1161, (2007))

20. תקנה 46 לתקנות האג, המהווה דין ביני"ל מנהגי, קובעת:

יש לכבד את כבוד המשפחה וזכויותיה, חיי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמונות-הדת ומנהגי הפולחן.

וכבר נפסק כי:

ישראל מחויבת להגנה על התא המשפחתי מכוחן של אמנות בינלאומיות.
(בג"ץ 3648/97 סטמקה נ' שר הפנים, פ"ד נג(2) 728, 787 (1999)).

ר' עוד: סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, 1966; סעיפים 17 ו-23 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966; סעיף 12 וסעיף 16(3) להכרזה האוניברסאלית בדבר זכויות האדם, 1948; סעיף 12 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם; סעיף 27 לאמנת גינבה הרביעית.

21. בית המשפט העליון חזר והדגיש את חשיבותה הרבה של הזכות לחיי משפחה בפסקי דין רבים, ובמיוחד בפסק הדין אשר ניתן בעניין **עדאלה** (בג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים**, תק-על 2006(2) 1754 (2006)).

כך, למשל, כותב הנשיא ברק, בסעיף 25 לפסק דינו:

חובתנו הראשונית והבסיסית לקיים, לטפח ולשמור על התא החברתי היסודי והקדום ביותר בתולדות האדם, שהיה, הווה ויהיה היסוד המשמר ומבטיח את קיומה של החברה האנושית - הלוא היא המשפחה הטבעית.
[...]

הקשר המשפחתי... מונח ביסוד המשפט הישראלי. למשפחה תפקיד חיוני ומרכזי בחייו של היחיד ובחייה של החברה. הקשרים המשפחתיים, עליהם מגן המשפט ואותם הוא מבקש לפתח, הם מהחזקים ומהמשמעותיים ביותר בחייו של אדם.

סיכומם של דברים

22. נדמה כי בעתירה זו אין צורך להרבות בדברים לעניין זכותה של העותרת להשתתף בחתונותיהן של אחיותיה והחשיבות הרבה שבנוכחותה בימי שמחתן, כחלק אינהרנטי מן הזכות לחיי משפחה.

23. מדובר במקרה הנופל באופן מובהק בגדר הקריטריונים אותם קבע המשיב לכניסת ישראלים לרצועת עזה. בהתאם לקריטריונים אלה, התיר המשיב את כניסתם של ישראלים לרצועה במקרים דומים וכך עליו לנהוג גם עתה.

לאור האמור, מתבקש בית המשפט להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת המשיב לעשותו למוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט לפסוק לטובת העותרים הוצאות ושכ"ט עו"ד.